

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3023/2019. (I. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Fpkf.IV.30.180/2018/8. sorszámú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdálkodó szervezet jogi képviselője útján (dr. Havasi Gábor ügyvéd, 4032 Debrecen, Medgyessy sétány 2.) a Debreceni Ítéltábla Fpkf.IV.30.180/2018/8. sorszámú végzése ellen az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Ebben kérte, hogy az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla fenti döntését a Debreceni Törvényszék 4.Fpk.388/2017/18. sorszámú elsőfokú végzésére is kiterjedő hatállyal semmisítse meg. A 2018. november 25-én kelt indítvány-kiegészítésében pontosított tartalommal az indítványozó kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság ideiglenes intézkedéssel hívja fel az ügyben első fokon eljáró Debreceni Törvényszéket arra, hogy az alkotmányjogi panasszal érintett és kifogásolt végzések végrehajtását függessze fel.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó ügyben a hitelező 2017 szeptemberében felszámolási eljárást kezdeményezett az indítványozó ellen arra való hivatkozással, hogy az indítványozó ellen indított vállalkozói díj megfizetése iránti per során a Debreceni Törvényszék végzésében ideiglenes intézkedés elrendelésével kötelezte az indítványozót, hogy a követelt vállalkozói díjat fizesse meg a hitelező részére, azonban fizetési kötelezettségének az indítványozó a megadott határidőig nem tett eleget az intézkedés előzetesen végrehajthatóvá nyilvánítása ellenére sem. A hitelező az indítványozó felszámolása iránti kérelme jogalapjaként a csőd-eljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 27. §-a (2) bekezdésének *b)* pontját jelölte meg, mivel álláspontja szerint a törvényi feltételként előírt jogerős bírósági határozattal egy tekintet alá esik a bíróság azon végzése is, amelyben ideiglenes intézkedés került elrendelésre, és amely a fellebbezésre tekintet nélkül előzetesen végrehajtható volt. A hitelező kérelmében azzal is érvelt, hogy az előzetes végrehajthatóság alapján nem lenne ugyan akadály a végrehajtási eljárás kezdeményezésének sem, de ez – miután az indítványozó periratában elismerte a fizetési képtelenségét – előreláthatóan nem vezetne eredményre, viszont jelentős költségeket okozna. Ezeken túlmenően a hitelező azt is állította, hogy a Cstv. 3. § (1) bekezdés *ca)* alpontjából is következik, hogy a jogerős ítéleten és fizetési meghagyáson kívül a felszámolási eljárás kérelmezéséhez szükséges feltételt az előzetesen végrehajtható ideiglenes intézkedés is megalapozza. Időközben a hitelező 2017 októberében bejelentette, hogy a Debreceni Ítéltábla a törvényszéki eljárás alapjául szolgáló ideiglenes intézkedést végzésével helybenhagyta, így már olyan bírósági határozat is a rendelkezésére áll, amely nem csak előzetesen végrehajtható, hanem jogerős is, ezért annak alapján a felszámolási eljárást el kell rendelni a fizetési képtelen indítványozóval szemben.
- [3] Az indítványozó állítása szerint ő nem tekinthető fizetési képtelennek, a hitelező követelése nem is áll fenn, az ideiglenes intézkedést elrendelő határozat pedig jogszabálysértő. Véleménye szerint annak előzetes végrehajthatósága csak a bírósági végrehajtás megindítására jogosítja fel a hitelezőt, és amennyiben a végrehajtási eljárás sikertelen, csak ekkor nyílik lehetőség a felszámolási eljárás kezdeményezésére. Az elsőfokú bíróság ezt követően az indítványozó kérelmére 45 nap fizetési haladékot engedélyezett, amely eredménytelenül telt el, az indítványozó a tartozása megfizetését nem igazolta.
- [4] A törvényszék az eljárás eredményeként megállapította az indítványozó gazdálkodó szervezet fizetési képtelenségét és főeljárásként elrendelte a felszámolását. Döntését azzal indokolta, hogy a hitelező az eljárás során igazolta az ideiglenes intézkedés jogerőre emelkedését, így a tartozás kiegyenlítésére megállapított határidő eredménytelen eltelte miatt a Cstv. 27. § (2) bekezdés *b)* pontja szerinti törvényi feltételek együttes fennállása megállapítható, ezért az indítványozó csak a tartozása kiegyenlítését igazolhatja, nem védekezhet azzal, hogy

a jogerős határozat alaptalan, vagy nem is jogerős. A bíróság szerint, mivel a hitelező a kérelmét a Cstv. 27. § (2) bekezdésének *b*) pontjára alapította, a végrehajtás megkísérlése a felszámolási eljárás kezdeményezésének nem volt előfeltétele.

- [5] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését helyben hagyta, és kimondta, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból helytálló jogi következtetésre jutott, ennek cáfolatára pedig az indítványozó fellebbezésében foglaltak nem voltak alkalmasak. Az ítélet tábla megerősítette, hogy a Cstv. 27. §-a (2) bekezdésének *b*) pontja önálló jogalapot biztosít a felszámolás iránti kérelem előterjesztésére és sem az adós fizetési felszólítását nem kívánja meg, sem a megkísérelt végrehajtási eljárás eredménytelenségének igazolását. Jelen eljárásban a bíróság álláspontja szerint a hitelezőnek azt kell bizonyítania, hogy jogerős bírósági határozaton alapul a követelése, és azt az adós a teljesítési határidőn belül nem egyenlítette ki. A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy a teljesítési határidő eredménytelenül letelet, amely tényt maga az indítványozó sem vitatott. A felszámolási eljárás iránti kérelem benyújtásának másik feltétele a kérelem benyújtásakor ugyan nem teljesült, de az adott ügyben az elsőfokú bíróság felhívta a hitelezőt a jogerő igazolására, aki ennek az időközben meghozott másodfokú helyben hagyó végzés csatolásával eleget tett. Az ítélet tábla kitért arra is, hogy előzetesen végrehajtható, de nem jogerős határozat alapján valóban csak eredménytelen végrehajtás esetén, a Cstv. 27. §-a (2) bekezdésének *c*) pontja alapján lehetett volna felszámolási eljárást kezdeményezni. A másodfokú bíróság szerint az indítványozó kimentési lehetősége jelen esetben korlátozott volt, mivel a fizetési kötelezettségét megállapító jogerős határozat vitatásának már nem volt helye, a fizetése képtelenség megállapítását pedig kizárólag teljesítéssel kerülhette volna el, amelyre azonban az indítványozó nem hivatkozott.
- [6] 2. Az indítványozó szerint az alkotmányjogi panaszában támadott végzések az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében és a XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított jogait sértik. Az indítványozó emellett ügyére „vonatkozó jogszabályként” megjelöli az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését és I. cikk (4) bekezdését is, utalva arra, hogy az ezekben foglalt jogok is „mindenkit, így az indítványozót is megilletnek”. Az indítványozó ezt követően a tényállás ismertetését követően indítványában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának és a tulajdonhoz való jogának általa állított sérelme indokait fejtette ki. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét az indítványozó elsősorban a tisztességes eljáráshoz való jog részét képező, „a törvényben meghatározottak szerinti” indokoláshoz való jogának a sérelmében jelöli meg. Ezt a sérelmet elsősorban abban látja megvalósulni, hogy a vele szembe kezdeményezett eljárás egy olyan végzés alapján indult meg, amely bár előzetesen végrehajtható volt, de jogerővel a kérelem benyújtásakor még nem rendelkezett.
- [7] A másodfokú bíróság indokolása – miszerint az ügy elbírálása szempontjából jogi relevanciával az bír, hogy a végzés az eljárás megindítását követően, az eljárás folyamatban léte alatt jogerőre emelkedett – számára nem elfogadható, mivel nézete szerint „az eljárási szabályok elsőfokú bíróság általi megsértése az iratokból egyértelműen megállapítható, így a vele szemben lefolytatott eljárás olyan kérelmen alapszik, „melyet a bíróságnak hivatalból el kellett volna utasítania.” Az ügyében eljáró bíróságok az indítványozó megítélése szerint megsértették az indítványozó indokoláshoz fűződő jogát azzal is, hogy „a végzések indokolásában több olyan kérdést mulasztottak el vizsgálni és értékelni, amely az ügy kimenetele szempontjából döntő jelentőségű volt. Téves logikai és jogi következtetéseikből fakadóan egyáltalán nem vették figyelembe, hogy a felszámolási eljárás iránti kérelem alapját egy ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzés képezte.” Álláspontja szerint az előzetes végrehajthatóságot a bíróságok kiterjesztően értelmezték, mivel ez csak végrehajtási cselekmények fogantatására jogosítja fel a jogosultat, felszámolási eljárás kezdeményezésére azonban nem. Nézete szerint az ideiglenes intézkedést elrendelő végzés ideiglenes hatállyal rendezi a peres felek viszonyát, függő, átmeneti joghatást eredményez, anyagi jogerővel nem rendelkezik.
- [8] Az indítványozó álláspontja szerint a felszámolási eljárás viszont egy bírósági aktussal visszafordíthatatlan folyamatként indítja meg az adós gazdálkodó szervezet megszüntetését, és „feltételezi, hogy csak olyan követelés képezhesse alapját, amely nem vitatott, tehát az adós által elismert, vagy már jogalapjában és összecszerúságában jogerősen elbírált. [...] Épp ezért az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzésre alapozottan felszámolási eljárás véleményünk szerint jogszerűen nem kezdeményezhető. Jelen esetben a kérelem benyújtásakor a végzés még alaki jogerővel sem rendelkezett, a kérelem benyújtását követő egy hónap múlva vált csak jogerőssé.” Az indítványozó szerint az ügyében döntést hozó bíróságok szembe helyezkedtek a jogalkotó szándékával és a formális logika szabályaival is akkor, amikor a felszámolási eljárás elrendelésével anyagi jogerőt tulajdonítottak az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzésnek, miközben a követelés jogalapja és

- összecszerősége még nem dőlt el. Az ítélet tábla tehát véleménye szerint „hibás következtetések alapján, és a jogot tévesen értelmezve, téves következtetésre jutva tartotta fenn hatályában” az elsőfokú bíróság végzését.
- [9] Az indítványozó a tulajdonhoz való joga sérelmének alátámasztásaként előadta, hogy az eljárási szabályok megsértésével és a „nem teljesen tisztességes eljárás” során született bírói döntések a felszámolási eljárás elrendelésével számára „még előre nem látható vagyronvesztést okoznak”. A felszámolási eljárás során – folytatta érvelését az indítványozó – megtörténik a gazdálkodó szervezet megszüntetése, korlátozzák annak cselekvési autonómiáját, működését, tulajdonjogából eredő részjogosítványait korlátozottan, vagy egyáltalán nem tudja gyakorolni, végső soron, mint vagyontárgy megszűnik, értékét elveszti, így visszafordíthatatlan károkat szenved, ezért sérül a tulajdonhoz való joga.
- [10] Ezt követően az indítványozó – általánosságban, nem saját ügyére vetítve – részletesen kifejtette az Alaptörvényben garantált tulajdonvédelem mibenlétét, kereteit, az ezt szolgáló intézmények kötelezettségeit és a jog érvényesítésének garanciáit, az állam erre vonatkozó kötelezettségeit, továbbá az ennek a jognak a megsértésére alapozott panaszok Alkotmánybíróság által történő elbírálásának a szempontjait. Az indítványozó fenti elemzésének konklúziójaként megállapította, hogy „lelz az alapjog nyilvánvalóan sérül abban az esetben, ha a tulajdon elvesztése közhatalmi tevékenység útján valósul meg, és a tulajdonsérelem közhatalmi tevékenység eredménye.” Az indítványozó végezetül utalt az Alkotmánybíróság egy 1994-ben hozott határozatára, mely szerint az alkotmányos tulajdonvédelem csak a már megszerzett tulajdonra terjed ki.
- [11] Az indítványozó indítvány-kiegészítésében hivatkozott még az Alkotmánybíróság arra vonatkozó döntésére is, miszerint az anyagi és alaki jogerőt mindig pontosan meg kell határozni, ugyanakkor ezt szerinte a „bíróságok eljárásuk során teljesen figyelmen kívül hagyták, elvégezték a jogszabályhely szöveges értelmezését, a figyelmüket pedig elkerülte, hogy a tételes jogból levont következtetés nem áll összhangban a jog alkotmányos tartalmával, azaz a döntés nem ésszerű és nem tisztességes”. Az indítványozó beadványában utalt még arra is, hogy a felszámolás tényére tekintettel a perből a tulajdonosi érdekek teljesen kizárásra kerültek, ezért az indítványozó szinte „fegyvertelenné” vált az eljárásban.
- [12] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról kell döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [13] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Debreceni Ítélet tábla végzése ellen benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben érkezett és azt az Abtv. 27. §-a szerint benyújtásra jogosult és érintett nyújtotta be jogorvoslati jogának kimerítését követően.
- [14] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [15] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének b) pontja alapján az indítványnak az alkotmányjogi panasz esetén meg kell határoznia az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a lényegét, az e) pont értelmében pedig nem elegendő az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseire hivatkozni, hanem az indítványban meg kell indokolni, hogy az Alaptörvény egyes felhívott rendelkezéseit a megsemmisíteni kért döntés miatt és mennyiben sérti. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány ezeknek a feltételeknek csak részben tesz eleget, mert nem tartalmaz az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdésével és XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben indokolást, érdemben elbírálható érvelést arra vonatkozóan, hogy a támadott végzések miként sértik ezeket az Alaptörvényben biztosított jogokat. Az Alkotmánybíróság ezért ezen alaptörvényi rendelkezések vonatkozásában nem folytatott le érdemi vizsgálatot.
- [16] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [17] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában egyrészt azt kifogásolta, hogy a Debreceni Ítélet tábla végzése az adott tényállásra vonatkozó jogszabályi rendelkezések értelmezéséről nem adott számot, azt nem indokolta meg, illetve azokat a jogszabályi rendelkezésektől, a jogalkotói szándéktól valamint az indítványozó által helyesnek tartott értelmezéstől eltérően értelmezte, így az sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát.
- [18] Az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán is emlékeztet arra a következetes gyakorlatára, miszerint „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki” {3090/2017. (IV. 28.) AB végzés, Indokolás [27]}. Az Alkotmánybíróság erre figyelemmel nem foglalhat állást a bíróság döntési jogkörébe tartozó szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben {3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]}.

- [19] A bírói döntés indokolásának hiányát az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB határozatában már alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdésként értékelte (Indokolás [21]), amiből az következik, hogy jelen alkotmányjogi panaszban felvetett elvi jelentőségű alkotmányjogi kérdést az Alkotmánybíróság korábban már vizsgálta {3212/2013. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [7]; 3179/2016. (IX. 26.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az indítványozó által előadott érvek alapján azonban az indokolási kötelezettség megsértése jelen ügy kapcsán nem merül fel, mivel a bíróság az indítványozónak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit megvizsgálta és a döntését alátámasztó érveiről, a jogszabályi rendelkezések értelmezéséről számot adott. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet az ítélet tábla döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására. Ezért az indítvány e vonatkozásban nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, tehát az Alkotmánybíróság ezen indítvány-elem tekintetében nem talált olyan körülményt, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [20] Az indítványozó szerint másrészt az ítélet tábla végzése sérti a tulajdonhoz való jogát is, mert egy – megítélése szerint – „nem teljesen tisztességesen” lefolytatott eljárás eredménye, a felszámolási eljárás elrendelése számára előre nem látható vagyronvesztést okoz, illetve ezáltal korlátozás alá kerül cselekvési autonómiája, működése, és a tulajdonjogából eredő részjogosítványait korlátozottan vagy egyáltalán nem tudja gyakorolni.
- [21] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének megsértésére vonatkozó érvelésével kapcsolatban hangsúlyozza, hogy „nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett, és ezért vagyronvesztést szenvedett el. [...] Az alkotmányjogi panasz a tulajdonjog sérelmén keresztül nem lehet eszköze vagyronjogi perekben a bíróságok által elkövetett, egyéb alkotmányossági kérdést fel nem vető, egyszerű törvénysértések orvoslásának” {3007/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság meglátása szerint a tulajdonhoz való jog megsértése nem vetődhet fel azon az alapon, hogy az indítványozó pervesztessége eredményeként a gazdálkodó szervezet felszámolását a bíróság elrendelte, és ennek következtében a felszámolás alá vont szervezet cselekvési autonómiája korlátozás alá került, így a tulajdonjogából eredő részjogosítványait korlátozottan vagy egyáltalán nem tudja gyakorolni, illetve a szervezet számára ez eshetőlegesen, előre nem látható mértékű vagyronvesztést okozhat. Mindezek a jogkövetkezmények a felszámolás jogintézményének lényegéből, a magánjogban részletesen szabályozott rendeltetéséből, logikájából okszerűen és a jogalanyok számára előre láthatóan, kiszámíthatóan következnek, illetve a vagyronvesztés lehetőségét is magukban hordozzák. Önmagában azonban az a tény, hogy a Debreceni Ítélet tábla nem osztotta az indítványozó álláspontját egy adott kérdés jogi megítélését illetően, nem veti fel az érdemi vizsgálat szükségességét a fenti – az indítványozó által megsérteni állított - alaptörvényi rendelkezés tekintetében.
- [23] Az Alkotmánybíróság fentiek fényében megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszja összességében valójában a bírósági eljárás felülbírálatára irányul. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasz nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, az ítélet tábla döntésével szembeni kifogásait fogalmazza meg, kritika tárgyává téve a bíróság tényállás-megállapítását, jogértelmezését és jogalkalmazását, továbbá a támadott végzésben foglalt döntést magát és annak számára hátrányos voltát tekinti alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében.
- [24] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan érvet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni vagy, amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [25] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az általa kifogásolt bírósági végzések végrehajtása felfüggesztésének elrendelésére irányuló indítványát az alkotmányjogi panasz visszautasítása miatt nem vizsgálta.
- [26] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében, részben az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek, ezért azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2019. január 15.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1219/2018.

